

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on kaivoslain (621/2011) perusteella 28.2.2020 antanut päätöksen kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkistamisesta.

Kaivosoikeuden haltija: Teuvo Tielinen
Kaivospiiri ja KaivNro: Tevalaisen spektroliittilouhokset, 3164
Alueen sijainti: Lappeenranta

Päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusaika on 30 päivää päätöksen antopäivästä. Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätös on nähtävillä Lappeenrannan kaupungin ilmoitustaululla (Villimiehenkatu 1, Lappeenranta) ja Tukesin kirjaamossa (Opastinsilta 12 B, Helsinki) sekä Tukesin kotisivulla (<https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta>).

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi, puh. 029 5052 132

Kuulutettu 28.2.2020

Pidetään nähtävänä 30.3.2020 saakka

PÄÄTÖS KAIVOSLUVASSA ANNETTAVIEN YLEISTEN JA YKSITYISTEN ETUJEN TURVAAMISEKSI TARPEELLISTEN MÄÄRÄYSTEN TARKISTAMISESTA

Kaivospiirin haltija ja yhteystiedot   Teuvo Tielinen (kaivosoikeuden haltija ja yhteyshenkilö)
Kivikyläntie 7
54410 Ylämaa

Lisätietoja antaa:
Teuvo Tielinen, puh. 0500 459156

Kaivospiiri   Tevalaisen spektroliittilouhokset (KaivNro 3164)

Sijainti   Lappeenranta (kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1)

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) antaa päätöksen kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisista määräyksistä koskien Tevalaisen spektroliittilouhokset -kaivospiiriä (KaivNro 3164).

Perustelut: Kaivoslaki 52 §, 125 § ja 181 §

Peruste määräysten tarkistamiselle

Kaivosviranomaisen antama päätös 30.6.2014, Lupamääräys 6:

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2019. Mikäli Tevalaisen spektroliittilouhokset -kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia, tarkistusväliä aikaistetaan.

Kaivosviranomaisen katselmus Tevalaisen spektroliittilouhokset -kaivospiirillä

Kaivosviranomaisen on suorittanut katselmuksen Tevalaisen spektroliittilouhokset -kaivospiirillä kesällä 2019.

Kaivostoimintaan sovellettavat säännökset

Kaivostoiminnan harjoittajan on toiminnassaan huomioitava, mitä kaivoslain 181 §:n nojalla säädetään.

Kaivosviranomaisen uudet lupamääräykset ja perustelut

Tämän päätöksen lupamääräykset korvaavat 30.6.2014 annetun päätöksen lupamääräykset.

Kaivosoikeuden nojalla tapahtuvaan toimintaan sovelletaan, mitä kaivoslain 6, 17, 18, 97, 101 ja 108-111 §:ssä, 11 ja 13-15 luvussa sekä 171 ja 172 §:ssä säädetään.

Lupamääräys 1:

Kaivosviranomaisen 30.6.2014 antamalla päätöksellä määrätty kaivosvakuus on asetettu, eikä toiminnassa ole tapahtunut tämän jälkeen sellaisia muutoksia, joista aiheutuisi muutoksia asetetun vakuuden määrään (2 000 €).

Kaivosvakuus kattaa seuraavat kaivostoiminnan lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteet:

- Pienten louhoskuoppien jyrkimpien osien aitausta. Aitaamistarve koskee Alatalon ja Palin Granitin louhoksia.
- Varoitusmerkkien asennus.

Osa louhoskuopista on osittain maisemoitunut.

Perustelut: Kaivoslaki 108 §, 109 § ja 181 §

Lupamääräys 2:

Lupamääräykset tarkistetaan 1.6.2026. Tarkistusajankohtaa voidaan aikaistaa, jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai havaitaan (Tukesin kaivostarkastuksissa) oleellisia muutoksia.

Kaivosyhtiön tulee toimittaa ajan tasalla oleva selvitys kaivoksen lopetus- ja jälkihoitotoimenpiteistä, jotta kaivosviranomaisen voi arvioida ja tarkistaa vakuuden sisällön kattavuuden ja suuruuden riittävyyden. Selvitys tulee toimittaa 1.4.2026 mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §

Lupamääräys 3:

Kaivostoiminnan harjoittajan on 30.6.2020 mennessä toimitettava Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle tarkentavat tiedot kaivoksen nykyisestä ja suunnitellusta tulevasta toiminnasta siten kuin ELY-keskuksen lausunnossa (päättökseen liitteessä 2) on pyydetty, ettei toiminnasta aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa koskevassa päätöksessään varmistauduttava, ettei toiminta ole ympäristönsuojelulain (527/2014) säännöksiin vastaista. Kaivostoiminnan harjoittajan toimittamien tarkentavien tietojen perusteella ELY-keskus arvioi toiminnalle tarvittavan ympäristölupatarpeen.

Asian käsittely

Asiasta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Kaivosviranomaisen on tiedottanut asiasta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Tuusulan ilmoitustaululla ja osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/yleiset-ja-yksityiset-edut-kaivostoiminta> sekä Lappeenrannan kaupungin ilmoitustaululla. Asia on kuulutettu 10.1.2020 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 10.2.2020 saakka.

Asiasta on 10.1.2020 ilmoitettu asianosaisille kirjeitse. Asiasta on tiedotettu myös Lappeenrannan Uutiset -lehdessä.

Asiasta on lähetetty lausuntopyynnöt 10.1.2020 Lappeenrannan kaupungille, Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Etelä-Karjalan liitolle.

Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 10.2.2020.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä kaivosyhtiön selitys

LAUSUNNOT

Kuulutuksen johdosta lausunnot ovat antaneet Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja Etelä-Karjalan liitto. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen lausunnossa on todettu, että ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan kaivostoiminnalta edellytetään ympäristölupaa. Koska ELY-keskus ei tämän asian käsittelyn yhteydessä ole voinut päättää ympäristöluvan tarpeesta, on se pyytänyt kaivospiirin haltijalta tarkentavia tietoja kaivoksen nykyisestä ja suunnitellusta tulevasta toiminnasta. ELY-keskukselle toimitettavat tiedot on lueteltu ELY-keskuksen lausunnossa.

Vakuuden osalta ELY-keskus on todennut, että toiminnalta edellytetään jatkossakin vakuus, jonka tulee vastata kaikkia niitä kustannuksia, joita varten se alun perinkin on edellytetty ja että vakuuden määrää tulee tarvittaessa tarkistaa. Ja lisäksi, koska toiminnalla ei ole ympäristölupaa, olisi ELY-keskuksen mukaan hyvä kiinnittää (kaivosviranomaisen antaman päätöksen) määräyksissä riittävästi huomiota myös mahdollisiin ympäristövaikutuksiin, kuten vesi-, melu-, pöly-, turvallisuus- ja hyötykäyttökysymyksiin.

ELY-keskus on myös esittänyt, että kaivosluvan määräyksen 4 mukainen vuosittainen selvitys toiminnasta olisi hyvä toimittaa myös ELY-keskukselle.

Etelä-Karjalan liitolla ei ollut huomautettavaa asiaan.

MUISTUTUKSET JA MIELIPITEET

Hakemuksen johdosta ei ole jätetty muistutuksia eikä mielipiteitä.

HAKIJAN SELITYS

Kaivosviranomaisen ei ole pyytänyt hakijayhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaista selitystä.

Kaivosviranomaisen vastaus lausunnossa esitettyyn

Koska päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin, toteaa kaivosviranomaisen ELY-keskuksen lausuntoon seuraavaa:

Koska Tukes ei ole ympäristönsuojelulaissa (527/2014) tarkoitettu lupaviranomaisen, ei Tukes voi arvioida ympäristöluvan tarvetta eikä Tukesilla myöskään ole toimivaltaa asettaa ympäristölupaehtoja eikä valvoa niitä. Lupamääräyksessä 3 on edellytetty, että ympäristölupatarpeen arvioimiseksi kaivostoiminnan harjoittajan on toimitettava selvitykset ELY-keskukselle. Asiasta on myös käyty puhelin keskustelu 7.2.2020 (Ossi Leinonen, Tukes ja Juha Rantala, ELY-keskus).

Kaivosviranomaisen määräämä vakuus (lupamääräys 1) kattaa ainoastaan ne kustannukset, jotka ovat tarpeen kaivoslaissa säädettyjen tai kaivosluvassa määrättyjen velvoitteiden suorittamiseksi. Vakuus ei kata kustannuksia, jotka aiheutuvat muualla lainsäädännössä (esim. ympäristönsuojelulainsäädännössä) säädettyistä tai muun lainsäädännön nojalla annetuissa luvissa (esim. ympäristöluvassa) määrättyistä velvoitteista, vaikka kustannukset liittyisivät kaivostoiminnan lopettamiseen. Ympäristövaikutusten (pöly, melu ym.) huomioimisen osalta kaivosviranomaisen ei ole toimivaltainen viranomaisen.

Lisäksi kaivosviranomaisen toteaa, että turvallisuusasioita käsitellään myös kaivosviranomaisen järjestämissä kaivostarkastuksissa. Lupamääräysten tarkistusväliä voidaan aikaistaa nyt asetetusta tarkistusajankohdasta (lupamääräys 2), jos kaivospiirin toiminnassa tapahtuu tai kaivostarkastuksissa havaitaan oleellisia muutoksia. Lisäksi todetaan, että vuosittaisten selvitysten toimittamisvelvoite (30.6.2014 lupapäätöksen lupamääräys 4) perustuu kaivoslain 18 §:ään eikä kaivosviranomaisen voi määrätä tämän laajempaa velvoitetta.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain 58 §:n mukaisesti.

Päätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Teuvo Tieliselle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan Lappeenrannan kaupungille, Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle, Etelä-Karjalan liitolle, Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan Lappeenrannan kaupungin ilmoitustaululla. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan myös Lappeenrannan Uutiset -lehdessä.

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1391/2018) mukaisesti 2 000 €. Maksuun lisätään toteutuneet ilmoituskustannukset ja käsittelymaksu. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain 162 §:n nojalla Itä-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusajaksi on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteessä 3 esitetystä valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Hallintolainkäyttölaki (586/1996)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi puh. 029 5052 132

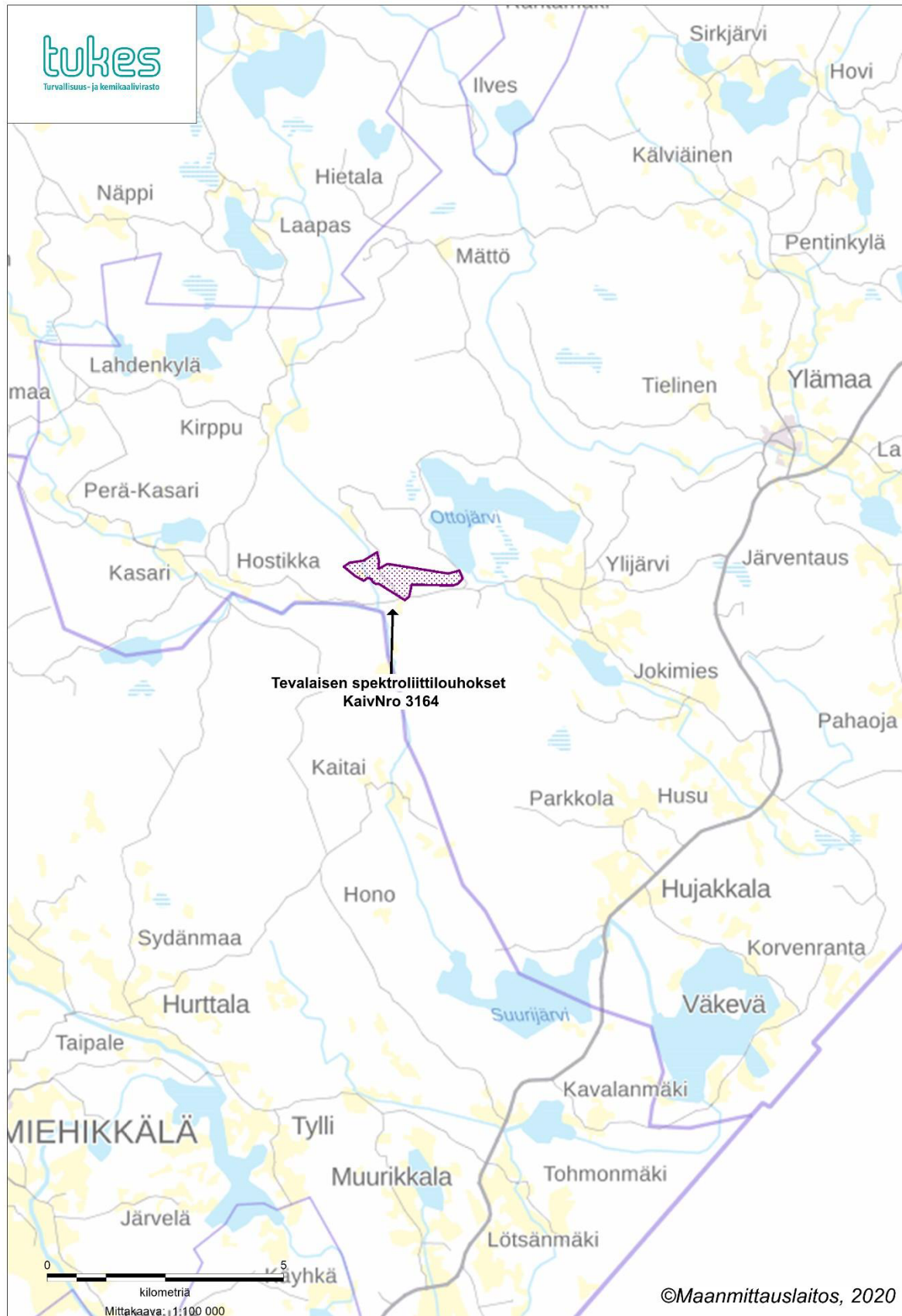
Ossi Leinonen
johtava asiantuntija

Maria Kivi
ylitarkastaja

LIITTEET

1. Kaivospiirin kartta
2. Lausunnot
3. Valitusosoitus
4. Lista asianosaisista

Tevalaisen spektroliittilouhokset -kaivospiirin KaivNro 3164 sijainti (mittakaava ja rajat ohjeelliset).

Annetut lausunnot

- Kaakkois-Suomen ELY-keskus
- Etelä-Karjalan liitto

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

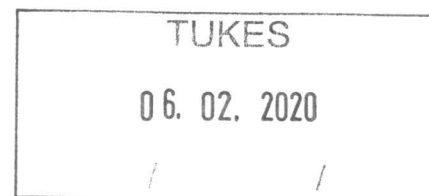
Lausunto

1 (2)

6.2.2020

KASELY/48/2020

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
kaivosasiat@tukes.fi

Lausuntopyyntöne 10.1.2020, lupatunnus KaivNro 3164

LAUSUNTO TEVALAISEN SPEKTROLIITTILOUHOSTEN KAIVOSLUPAA KOSKEVASTA KUULEMISASIAKIRJASTA

Toiminta

Ylämaan Ylijärven kylässä esiintyvä maasälpäryhmään kuuluva spektroliittiesiintymä löytyi välirauhan aikaan 1940 Salpalinjan rakennustöiden yhteydessä. Spektroliittialue kuuluu usealle maanomistajalle. 1950-luvulta lähtien alueelta on louhittu spektroliittia korutarkoituksiin. Louhinta tapahtuu avolouhintana lähinnä käsityönä. Noin 97 ha:n kokoinen kaivospiiri on perustettu vuonna 1990. Kaivospiiriin kuuluu 20 maanomistajaa, jotka tehdyn sopimuksen mukaan louhivat ja toimivat ainoastaan omilla tonteillaan ja maillaan.

Toimijoiden mukaan louhosalueella tai sen läheisyydessä ei ole rakenteita tai toimintoja, joiden turvallisuuteen louhostoiminnalla olisi vaikutusta. Louhostoiminnan aikana pääsyä kaivospiirin alueelle ei jouduta rajoittamaan. Louhinta on spektroliittikiteiden louhintaa korutarkoitukseen ja on niin pienimuotoista, ettei sivukiveä juuri synny, eikä se näin ollen aiheuta maiseman kannalta muutoksia. Louhostoiminnalla ei ole vaikutusta ilmanlaatuun eikä vesistöön. Kivien murskaaminen tapahtuu pääosin käsityönä kiilaus-, moska- ja vasaramenetelmällä, joten toiminnan aiheuttamat melu- ja värinävaikutukset ovat vähäiset. Räjähdytystä käytetään ainoastaan kivien irrottamiseksi emäkalliosta, joten räjäytyksistä aiheutuva melu ja värinä ovat vähäisiä. Toiminnasta ei myöskään aiheudu vaikutuksia yksityiskaivoihin. Toiminnalla ei ole vaikutusta alueen kasvillisuuteen eikä eläimistöön. Sosiaaliset vaikutukset ovat pääosin myönteisiä. Lähitalojen kannalta näkyvintä on liikenteen lisääntyminen kesäaikana, jolloin kivien louhinta pääosin tapahtuu. Toiminnalla ei ole haitallista vaikutusta liikenteeseen eikä liikenneturvallisuuteen.

ELY-keskuksen lausunto

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan, josta säädetään ympäristönsuojelulain 527/2014 liitteen 1 taulukossa 1 (direktiivilaitos) ja taulukossa 2, on oltava lupa (ympäristölupa). Taulukon 2 kohdan 7.a) Kaivostoiminta ja koneellinen kullankaivuu, perusteella kaivostoiminnalta edellytetään ympäristölupaa. Kaivostoiminnan laajuutta taikka louhintatapaa ei luvanvaraisuuden osalta ole laissa määritelty. Kaakkois-Suomen ELY-keskuksella on ollut käsitys, ettei alueella ole aktiivista toimintaa. Mikäli kaivostoimintaa alueella edelleen harjoitetaan, edellytetään toiminnalta lähtökohtaisesti myös ympäristölupaa.

Kaivoksen toiminnasta ELY-keskuksella ei ole riittävän tarkkaa tietoa arvioimaan yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavien määräysten riittävyttä taikka päättämään tässä yhteydessä ympäristöluvan tarpeesta. Tätä varten kaivospiirin haltijan tulisi toimittaa seuraavat tarkentavat tiedot kaivoksen nykyisestä ja suunnitellusta tulevasta toiminnasta:

6.2.2020

- karttakuva, josta ilmenee kaivopiirin rajat ja louhinta-alueet (esim. peruskarttapohja)
- tiedot lähimmistä häiriintyvistä kohteista, kuten asutus ja muu ei-teollinen toiminta
- toiminnan laajuus (vuosittainen tuotanto ja muodostuvan sivukiven määrä)
- kaivoksen aktiivinen toiminta-aika vuodessa
- räjäytysten määrä ja räjäytystapa
- johdetaanko kaivoksen toiminta-alueelta vesiä (luontaisesti taikka pumppaamalla)
- sivukiven käsittely (varastointi, mahdollinen hyödyntäminen alueella)
- työskenteleekö alueella koneita esim. sivukiven siirtämiseen
- polttoaineiden tilapäinen/pysyvä varastointi ja käyttömäärä
- toiminnan suunniteltu kesto

Tiedot tulee toimittaa ELY-keskukselle (kirjaamo.kaakkois-suomi@ely-keskus.fi) samassa yhteydessä lausunnosta TUKES:lle annettavan vastineen kanssa.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus pitää tärkeänä, että toiminnalta edellytetään jatkossakin vakuus, jonka tulee vastata kaikkia niitä kustannuksia, joita varten se alun perinkin on edellytetty. Vakuuden määrää tulee tarvittaessa tarkistaa.

Koska toiminnalla ei ole ympäristölupaa, jossa ympäristövaikutuksia olisi tarkasteltu ja rajoitettu, olisi tässä vaiheessa yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi annettavissa määräyksissä hyvä kiinnittää riittävästi huomiota myös mahdollisiin ympäristövaikutuksiin kuten vesi-, melu-, pöly-, turvallisuus- ja hyötykäyttökysymykset (luonnonvarat ja niiden käyttö). Mikäli lähistöllä sijaitsee asutusta tai muuta ei-teollista toimintaa, tulee erityisesti huomioida mahdolliset pöly- ja meluvaikutukset. Lisäksi tulisi varmistaa, ettei kaivosalueelta johdeta vesistöön haitallisia aineita taikka rehevöitymistä aiheuttavaa kuormitusta sisältäviä vesiä.

Kaivoslupan määräyksen 4 mukainen vuosittainen selvitys toiminnasta olisi hyvä toimittaa myös ELY-keskukselle.

Ympäristö ja luonnonvarat

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt Ylitarkastaja Juha Rantala ja ratkaissut Ympäristönsuojelupäällikkö Jaakko Vesivalo. Merkintä sähköisestä hyväksynnästä on asiakirjan lopussa.

Tämä asiakirja KASELY/48/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/48/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Vesivalo Jaakko 06.02.2020 10:39

Esittelijä Rantala Juha 06.02.2020 10:56

Tukes kaivosasiat@tukes.fi

Lausunto Tevalaisen Spektroliittilouhokset (KaivNro 3164) –kaivospiirin kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi tarpeellisten määräysten tarkastamisesta (kaivoslaki 621/2011 62§)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) pyytää Etelä-Karjalan liitolta kaivoslain (10.6.2011/621) 37 §:n nojalla lausuntoa Tevalaisen Spektroliittilouhokset (KaivNro 3164) –kaivospiirin kaivosluvassa annettavien yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi asetettujen tarpeellisten määräysten tarkastamisesta.

LAUSUNTO

Tevalaisen Spektroliittilouhokset (KaivNro 3164) –kaivospiiri sijoittuu Etelä-Karjalan maakuntakaavassa valtaosin rakennuskivituotannon ja –palveluiden kehittämisen kohdealueelle. Maakuntakaavan suunnittelumääräysten mukaan kaivospiirin yksityiskohtaisessa suunnittelussa tulee huomioida erityisesti toiminnan vaikutukset luonto- ja maisema-arvoihin sekä muihin ympäristöön kohdistuviin häiriöihin.

Toiminnanharjoittajan antaman selvityksen (Tevalaisen Spektroliittilouhokset - Selvitys yleisen ja yksityisten etujen turvaamisesta) mukaan kaivostoiminta on pienimuotista spektroliittikiteiden louhintaa korutarkoituksiin. Toiminnan ympäristö- ja maisemavaikutukset ovat paikallisia ja vähäisiä.

Etelä-Karjalan liitolla ei ole huomautettavaa asiaan.

Matti Viialainen
maakuntajohtaja

Matti Vaitinen
ympäristöpäällikkö

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy 30.3.2020.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksen kohteena olevaa päätöstä valittajan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty muistakin tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Itä-Suomen hallinto-oikeus

Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, 70100 Kuopio

Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

Puhelin: 029 56 42500, asiakaspalvelu 029 56 42502

Faksi: 029 56 42501

Sähköposti: ita-suomi.hao(at)oikeus.fi

Sähköpostia lähetettäessä (at)-merkintä korvataan @-merkillä.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.